Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра автоматики та управління в технічних системах

Лабораторна робота №5

Проведення трьохфакторного експерименту при використанні рівняння регресії з урахуванням квадратичних членів (центральний ортогональний композиційний план)

Виконала

студентка групи ІТ-91: Перевірила:

Луцай Катерина Сокульський О. Є.

Київ 2022

Мета: Провести трьохфакторний експеримент з урахуванням квадратичних членів ,використовуючи центральний ортогональний композиційний план. Знайти рівняння регресії, яке буде адекватним для опису об'єкту..

Завдання

1. Взяти рівняння з урахуванням квадратичних членів.
2. Скласти матрицю планування для ОЦКП
3. Провести експеримент у всіх точках факторного простору (знайти значення функції відгуку Y). Значення функції відгуку знайти у відповідності з варіантом діапазону, зазначеного далі. Варіанти вибираються по номеру в списку в журналі викладача.

$$y_{i\max} = 200 + x_{cp\max}$$
$$y_{i\min} = 200 + x_{cp\min}$$

где $x_{cp\max} = \frac{x_{1\max} + x_{2\max} + x_{3\max}}{3}$, $x_{cp\min} = \frac{x_{1\min} + x_{2\min} + x_{3\min}}{3}$

4. Розрахувати коефіцієнти рівняння регресії і записати його.
5. Провести 3 статистичні перевірки.

Варіант 15

```
import numpy as np

x1_min, x1_max = -1, 2
x2_min, x2_max = -9, 6
x3_min, x3_max = -5, 8

x01 = (x1_min + x1_max)/2
x02 = (x2_min + x2_max)/2
x03 = (x3_min + x3_max)/2

y_min = 200 + (x1_min + x2_min + x3_min)/3
y_max = 200 + (x1_max + x2_max + x3_max)/3

l = 1.215

n = 15  # кількість точок
c = 11 # кількість коефіцієнтів
m = 3  # кількість випробувань

norm_factors = np.array([[1, 1, 1],
                         [1, 1, -1],
                         [1, -1, -1],
                         [-1, -1, -1],
                         [-1, 1, 1],
                         [1, -1, 1],
                         [-1, -1, 1],
                         [-1, 1, -1],
                         [-l, 0, 0],
                         [l, 0, 0],
                         [0, -l, 0],
                         [0, l, 0],
                         [0, 0, -l],
                         [0, 0, l],
```

```
                        [0, 0, 0]])


# інтеракції між факторами
def interact_factors(factors, expanded=False):
    full_factors = np.zeros((n, 4)) if not expanded else np.zeros((n, 7))
    full_factors[:, 0] = factors[:, 0] * factors[:, 1]
    full_factors[:, 1] = factors[:, 0] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 2] = factors[:, 1] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 3] = factors[:, 0] * factors[:, 1] * factors[:, 2]
    if expanded:
        for i in range(3):
            full_factors[:, 4+i] = np.power(factors[:, i], 2)
    return full_factors


# отримання натуральних факторів з нормованих
def natural(norm_factors):
    natural = np.zeros_like(norm_factors)
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 1] = x1_max
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 1] = x2_max
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 1] = x3_max

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == -1] = x1_min
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == -1] = x2_min
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == -1] = x3_min

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 0] = x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 0] = x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 0] = x03

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == l] = l * (x1_max - x01) + x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == l] = l * (x2_max - x02) + x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == l] = l * (x3_max - x03) + x03
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == -l] = -l * (x1_max - x01) + x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == -l] = -l * (x2_max - x02) + x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == -l] = -l * (x3_max - x03) + x03
    return natural


# регресія за факторами та коефцієнтами
def regression(matrix, coefs, n, c):
    def func(factors, coefs, c):
        y = coefs[0]
        for i in range(c):
            y += coefs[i+1] * factors[i]
        return y
    values = np.zeros(n)
    for f in range(n):
        values[f] = func(matrix[f], coefs, c)
    return values


# вирішення натурального СЛР
def solve_coef(factors, values):
    A = np.zeros((c, c))
    x_mean = np.mean(factors, axis=0)
    for i in range(1, c):
        for j in range(1, c):
```

```
            A[j, i] = np.mean(factors[:, i-1] * factors[:, j-1])
    A[0, 0] = n
    A[0, 1:] = x_mean
    A[1:, 0] = x_mean
    B = np.mean(np.tile(values, (c, 1)).T * np.column_stack((np.ones(n),
factors)), axis=0)
    coef = np.linalg.solve(A, B)
    return coef


print(f"X1 min: {x1_min}\tX1 max: {x1_max}")
print(f"X2 min: {x2_min}\tX2 max: {x2_max}")
print(f"X3 min: {x3_min}\tX3 max: {x3_max}")
print(f"Y min: {y_min}\tY max: {y_max}")


# Перевірка однорідності дисперсії за критерієм Кохрена
# отримання оптимальної кількості випробувань для однієї комбінації факторів
Gt = 0.3346
for i in range(m, 10):
    rand_y = np.random.randint(y_min, y_max, (n, i))
    std_y = np.std(rand_y, axis=1)**2
    print(f"Max Y dispersion: {std_y.max()}")
    Gp = std_y.max()/std_y.mean()
    print(f"m = {i} Gp: {Gp}\tGt: {Gt}")
    if Gp < Gt:
        m = i
        break

print(f"Mean Y dispersion: {std_y.mean()}")
factors = natural(norm_factors)
factors = np.concatenate((factors, interact_factors(factors, True)), axis=1)

# перевірка за критеріїм стюдента
coefs_value = np.zeros(4)
coefs_value[0] = np.mean(rand_y.mean(axis=1))
for i in range(3):
    coefs_value[i+1] = np.mean(rand_y.mean(axis=1) * factors[:, i])
stud_crit = np.abs(coefs_value) / np.sqrt(std_y.mean()/(n*m))
ts = 2.042
sig_ind = np.argwhere(stud_crit > ts)

print(f"All coefs are significant: {len(sig_ind.flatten()) ==
m}\t{sig_ind.flatten()}")

# формування планів
plan = np.concatenate((factors, rand_y), axis=1)
plan = np.concatenate((plan, rand_y.mean(axis=1).reshape(n, 1)), axis=1)
plan = np.concatenate((plan, std_y.reshape(n, 1)), axis=1)
print(f"Natural plan:\n{plan}")

coefs = solve_coef(factors, rand_y.mean(axis=1))
print("Natural coefs", coefs)
significant_coefs = np.zeros_like(coefs)
significant_coefs[sig_ind] = coefs[sig_ind]
print("Significant coefs", significant_coefs)

reg_val = regression(factors, significant_coefs, n, m)
print("Natural mean Y - regression Y")
```

```
print(np.column_stack((rand_y.mean(axis=1), reg_val)))

# перевірка критерію Фішера
disp = m/(n - len(sig_ind.flatten())) * np.sum((reg_val -
rand_y.mean(axis=1))**2)
Fp = disp / std_y.mean()
Ft = 2.16
print(f"Fisher crit: {Fp < Ft}\t{Fp}\t{Ft}")
```

Результат виконання:

```
X1 min: -1 X1 max: 2

X2 min: -9 X2 max: 6

X3 min: -5 X3 max: 8

Y min: 195.0    Y max: 205.33333333333334

Max Y dispersion: 17.999999999999996

m = 3 Gp: 3.115384615384615 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 10.25

m = 4 Gp: 1.6057441253263707    Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 13.360000000000001

m = 5 Gp: 1.9388544891640869    Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 11.0

m = 6 Gp: 1.7631344612644697    Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 15.83673469387755

m = 7 Gp: 1.9890635680109365    Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 14.749999999999998

m = 8 Gp: 1.6332179930795845    Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 10.444444444444446

m = 9 Gp: 1.4150312221231047    Gt: 0.3346

Mean Y dispersion: 7.381069958847736

All coefs are significant: False [0 1 2 3]
```

Natural plan:

```
[[   2.            6.            8.           12.           16.
    48.           96.            4.           36.           64.
   202.          195.          197.          200.          203.
   200.          202.          198.          195.          199.11111111
     8.09876543]
 [   2.            6.           -5.           12.          -10.
   -30.          -60.            4.           36.           25.
   199.          199.          196.          195.          203.
   195.          197.          196.          200.          197.77777778
     6.39506173]
 [   2.           -9.           -5.          -18.          -10.
    45.           90.            4.           81.           25.
   201.          199.          204.          202.          197.
   202.          199.          203.          196.          200.33333333
     6.66666667]
 [  -1.           -9.           -5.            9.            5.
    45.          -45.            1.           81.           25.
   203.          198.          198.          195.          202.
   200.          202.          201.          201.          200.
     5.77777778]
 [  -1.            6.            8.           -6.           -8.
    48.          -48.            1.           36.           64.
   204.          204.          198.          203.          200.
   204.          202.          198.          200.          201.44444444
     5.58024691]
```

```
[   2.           -9.            8.          -18.           16.
  -72.         -144.            4.           81.           64.
  196.          198.          198.          204.          199.
  195.          204.          196.          199.          198.77777778
    9.50617284]
[  -1.           -9.            8.            9.           -8.
  -72.           72.            1.           81.           64.
  197.          203.          200.          202.          202.
  200.          197.          196.          199.          199.55555556
    5.58024691]
[  -1.            6.           -5.           -6.            5.
  -30.           30.            1.           36.           25.
  198.          200.          200.          195.          198.
  202.          199.          204.          198.          199.33333333
    6.        ]
[  -1.3225       -1.5           1.5           1.98375      -1.98375
   -2.25          2.975625      1.74900625    2.25          2.25
  201.          204.          198.          201.          204.
  204.          198.          203.          202.          201.66666667
    5.11111111]
[   2.3225       -1.5           1.5          -3.48375       3.48375
   -2.25         -5.225625      5.39400625    2.25          2.25
  195.          195.          204.          198.          198.
  199.          195.          196.          200.          197.77777778
    7.95061728]
[   0.5         -10.6125        1.5          -5.30625       0.75
```

```
   -15.91875      -7.959375      0.25        112.62515625    2.25
   203.          196.          197.          203.          199.
   204.          197.          204.          197.          200.
    10.44444444]
 [   0.5           7.6125        1.5           3.80625       0.75
    11.41875       5.709375      0.25         57.95015625    2.25
   196.          201.          202.          196.          204.
   204.          197.          202.          201.          200.33333333
     9.11111111]
 [   0.5          -1.5          -6.3975       -0.75         -3.19875
     9.59625       4.798125      0.25          2.25         40.92800625
   197.          203.          197.          199.          196.
   199.          203.          203.          198.          199.44444444
     7.13580247]
 [   0.5          -1.5           9.3975       -0.75          4.69875
   -14.09625      -7.048125      0.25          2.25         88.31300625
   198.          204.          199.          196.          203.
   196.          203.          200.          198.          199.66666667
     8.22222222]
 [   0.5          -1.5           1.5          -0.75          0.75
    -2.25         -1.125         0.25          2.25          2.25
   203.          195.          202.          203.          198.
   196.          198.          198.          203.          199.55555556
     9.13580247]]
Natural coefs [ 2.42122684e+00 -2.08695433e+01  2.75843296e+00 -
3.52128733e+00
```

```
  3.57566481e-01 -5.44856835e-01  8.05335486e-02 -1.28018664e-02

  3.19594674e+01  1.43121152e+00  1.85906331e+00]

Significant coefs [  2.42122684 -20.86954327   2.75843296  -3.52128733
0.

   0.           0.           0.           0.           0.

   0.        ]

Natural mean Y - regression Y

[[199.11111111 -50.93756057]

 [197.77777778  -5.16082524]

 [200.33333333 -46.53731971]

 [200.          16.07131009]

 [201.44444444  11.67106923]

 [198.77777778 -92.31405504]

 [199.55555556 -29.70542524]

 [199.33333333  57.44780456]

 [201.66666667  20.60161737]

 [197.77777778 -55.46786785]

 [200.         -42.56934563]

 [200.33333333   7.70309515]

 [199.44444444  10.37624147]

 [199.66666667 -45.24249195]

 [199.55555556 -17.43312524]]

Fisher crit: False    26884.474805081023    2.16
```

Висновки: було проведено трьохфакторний експеримент з урахуванням квадратичних членів ,використовуючи центральний ортогональний композиційний план, знайдено адекватне рівняння регресії.